

інтелектуальні, емоційно-вольові, практично-дієві прояви особистості. Атмосфера допомагала обрати вчителям особистіснозначущу позицію щодо вільного вибору ролі, яку вони виконували на занятті. Під час вільного вибору ролей ми з'ясовували характер їх пізнавальної спрямованості, особистісні труднощі в процесі виконання ролі.

Ми спостерігали високу активність учителів під час виконання завдань у групах, їх зосередженість, яскравість, образність мови, бажання виступити, захоплення результатами власної та групової діяльності, глибокі переживання. Кожен педагог виступав у ролі носія знань, які міг проявити під час ситуації. Ця діяльність є умовою позитивного прояву та сприйняття себе як особистості, що є фактором формування позитивної мотивації "Я все можу. Я – творча особистість. Мені все під силу" Під час такої діяльності вчителі відкриваються перед методистами своїми невідомими сторонами, а методисти пізнають шляхи їх самовдосконалення.

Керівники курсів підвищення кваліфікації мали змогу оцінити не тільки глибину знань кожного вчителя, але й динаміку зростання педагогів як творчих особистостей.

Таким чином, упровадження особистісноорієнтованого навчання на курсах підвищення кваліфікації вчителів дає змогу орієнтувати організаторів процесу професійної перепідготовки на особистість кожного вчителя, детально ознайомити слухачів курсів підвищення кваліфікації з методами діагностики потенціалу кожної особистості.

Л.В.Григоренко

САМОСТІЙНА РОБОТА В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОГО СПЕЦІАЛІСТА

Стаття посвячена проблемі організації самостійної роботи студентів. Самостійна робота розглядається як шлях формування майбутніх учителів.

This article is devoted to the problem of organization of students' independent work. The independent work is considered as the way of teachers training.

В умовах переходу вищої педагогічної школи на багаторівневу підготовку педагогічних кадрів, забезпечення конкурентноспроможності спеціалістів на ринку інтелектуальної праці особливої актуальності набувають проблеми пошуку резервів підготовки майбутніх учителів до професійно-педагогічної діяльності.

Успіх підготовки майбутніх учителів до професійно-педагогічної діяльності залежить від багатьох чинників. Одним із них є самостійна робота студентів. При раціональній організації та педагогічно грамотному управлінні самостійна робота являється важливим фактором підготовки конкурентноспроможного спеціаліста.

Ми вважаємо, що самостійну роботу студентів неможливо зводити до епізодичних завдань. Самостійна робота містить у собі виховні можливості щодо залучення студентів до професійної діяльності, тому ми в процесі організації намагалися враховувати ці специфічні можливості самостійної роботи.

Специфіку самостійної роботи ми вбачаємо в тому, що вона покликана поєднувати різнобічну виховну діяльність із професійним становленням майбутніх педагогів, допомагати їм осягнути романтику педагогічної праці, формувати в них професійно значущі якості особистості.

Ми вважаємо, що виховний ефект самостійної роботи залежить від створення у вузівській практиці психолого-педагогічних умов, у числі яких важливе місце займає професіоналізація всіх виховних впливів на студентів.

Професіоналізація самостійної роботи має на меті, з нашої точки зору, з одного боку, “спеціалізацію”, тобто врахування специфіки факультету, спеціальності, обраної студентом, а з іншого, - “педагогізацію”, яка передбачає врахування загальної професіограми вчителя, надання всій системі роботи педагогічного аспекту, широке використання в практиці прикладів із професійної діяльності, ознайомлення студентів із діагностичними методиками, які можуть використовуватися ними в шкільній практиці для вивчення особистості школяра, успішного вирішення професійних завдань.

Професіоналізація самостійної роботи включає і створення навмисних педагогічних ситуацій у порядку зростання їх складності від курсу до курсу з урахуванням характеру вчительської діяльності і прояву самостійності студентів, вольового напруження, емоційного настрою у вирішенні поставлених завдань. Педагогічні ситуації, що моделюють педагогічний процес, допомагають майбутньому педагогу передбачити труднощі, які мають місце в професійній діяльності, шукати шляхи їх подолання. Подолання труднощів у навчальних ситуаціях закріплює психологічну витривалість і дозволяє майбутнім педагогам позбавитися таких негативних показників, як несміливість, скутість, скептичне ставлення до себе, невпевненість у своїх силах.

Професіоналізація самостійної роботи дозволяє надати процесу підготовки майбутніх педагогів до професійної діяльності особистісну окрасу. Більш того, самостійна робота, професійно спрямована, забезпечує удосконалення загальної педагогічної підготовки майбутніх учителів, накопичення ними практичного досвіду, можливість для самостійних дій, пошуку власного педагогічного стилю.

Для ефективної організації самостійної роботи студентів важливо передбачити, по-перше, постановку конкретних завдань, визначення її змісту через систему різноманітних видів навчальних завдань, форм та методів реалізації, по-друге, вибір прийомів актуалізації особистісного потенціалу кожного студента, по-третє, контроль і оцінку її результатів у відповідно до із накреслених завдань.

Слід зазначити, що побудована система навчальних завдань має розкривати соціальну значущість вчительської професії, основні її кваліфікаційні характеристики; забезпечувати тісний зв'язок педагогічної теорії зі шкільною практикою; показувати найбільш типові для роботи педагога ситуації, на які може орієнтуватися студент при виборі професійних дій і вирішення педагогічних завдань.

Спираючись на аналіз можливостей самостійної роботи в плані підготовки конкурентноспроможного спеціаліста, ми дійшли висновку: при організації самостійної роботи необхідно турбуватися про такий її вплив на студентів, за якого вони,

засвоївши відомий досвід, набували б одночасно необхідних рис і властивостей особистості вчителя, що характеризують творчий підхід до майбутньої професійної діяльності. При цьому необхідно забезпечити активну позицію кожному студенту, щоб він при виконанні завдань виступав не як сторонній спостерігач, а як безпосередній учасник, організатор.

Самостійну роботу необхідно організовувати таким чином, щоб кожний учасник вносив у неї свій унікальний досвід, яким не володіє ніхто інший, окрім нього. Тільки за цієї умови самостійна робота допоможе студентам не лише ознайомитися з різноманітними її формами, але й перевірити свої індивідуальні можливості і можливості товаришів по групі, спонукатиме їх до творчості, сприятиме самореалізації особистості майбутнього педагога.

Самостійна робота, на наше переконання, є додатковим джерелом резерву часу, що дозволяє більш цілеспрямовано і результативно вирішувати завдання підготовки конкурентноспроможного спеціаліста в умовах педагогічного вузу.

З.М. Мірошник

ВПЛИВ СОЦІАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА НА ФОРМУВАННЯ Я-КОНЦЕПЦІЇ В ОНТОГЕНЕЗІ

В статье раскрываются психологические причины и определены педагогические условия формирования Я-концепции младшего школьника в современной семье, учителями и сверстниками.

The article displays the psychological reasons and defines pedagogical conditions of creating "I- conception" of juniours in modern family.

Сучасна психологія характеризує особистість як цілісну психологічну структуру, що виникає в процесі життя й виховання і виконує певну функцію у взаємодії людини з оточуючим світом. Смісл всього онтогенетичного розвитку полягає в послідовному становленні кожної дитини особистістю. З істоти, що засвоює накопичений людством